

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್: ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನೆಲೆಗಳು

ಆಡಿ.ಎಂ.ಔಃಭಚಟಚಿರಿಚಿ

ಐಜಫಿರ್ನಾಡಿಜ, ಎಚಿಟಿಚಿಣಚಿ ಉರತಣ ಕೂಡಿಣ ಉಡಿಚಿಜಜ, ಃಚಿಚಿತಿಚಿ ಆಚಿತಿಚಿಟಿಚಿರಜಡಿಜ ಅರಟಟಜರಜ

ಠಫಣಡಿಚಿಫಿಣ

ಗಿುತಜಞಚಿಟಿಚಿಟಿಜಚಿ ಚಿಟಿಜ ಠಟಫಜಜಞಚಿಡಿ ಚಿಡಿಜ ಫಿರಟಿಣಜಟಠಿರಡಿಚಿಡಿಫಿ ಚಿಟಿರಟಿರ ಖಟಿಜುಚಿಟಿ ಝಟಫಠಠಿಜಡಿ. ಖಿುಜಜ ಣತಿರ ತುರಟಿಚಿಡಿಫಿ ಫಿಚಿಟಿಜ ಣರ ಣುಜ ಜಿರಡಿಜ ಏಟಿ ಣುಜ, ರಫಿುಜಣಠಿ ಫಿಠಿ ಣುಜುಡಿ ರತಿಟಿ ಜಜಿಜಿರಡಿಣ. ಃರಣು ರಜಿ ಣುಜಟ ಁಚಿಜ ಣುಜ, ಚಿಟಿಜ ಁರತಿಜ ಜಿರಡಿ ಣುಜ, ರಫಿುಜಣಠಿ. ಊಜ ತಿಚಿ ಜಿಚಿಟಿರಫ ಟಿರಣ ರಟಿಟಿಠಿ ಏಟಿ ಖಟಿಜುಚಿ, ಫಿಣಣ ಚಿಟಿರ ಚಿಣ ಣುಜ ಏಟಿಣಜಡಿಚಿಟಿಣುರಟಿಚಿಟಿ ಟಜತಜಟ ಜಫಾಜ ಣರ ಁ ಜಟಿರಡಿಟಿರಫ ಜಡಿಫಾಜುಣುರಟಿ. ಖುಟುಟಿಚಿಡಿಟಿಠಿ, ಣರಜಚಿಠಿ, ರಟಿಜ ಜಿಫಾಟಿಜಚಿಟಿಜಟಿಣಚಿಟಿಫಿಣ ರಡಿರಿಚಿಟಿದಚಿಣುರಟಿ ಁಚಿತಿಜ ಠಿಣಣ ಗಿುತಜಞಚಿಟಿಚಿಟಿಜಚಿ ಚಿಟಿಜ ಠಟಫಜಜಞಚಿಡಿ ಏಟಿ ರಠಿಠಿಫುಣುರಟಿ ಣರ ಜಚಿಫಿಠಿ ರಣುಜಡಿ ಚಿಟಿಜ ಚಿಡಿಜ ಣಡಿಠಿಟಿರ ಣರ ಠಿರಡಿಣಡಿಚಿಠಿ ಣುಚಿಣ ಣುಜುಡಿ ಏಜಜರಟಿರಠುಜ ಚಿಡಿಜ ಜುಜಿಜಿಜಡಿಜಟಿಣ.

ಭಾರತದ ದಾರ್ಶನಿಕರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದವರು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಆಶಯವೂ ಕೂಡ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಆದರೆ ಭಾರತದ ವೈದಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವರ್ಣದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ, ಈ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವಮಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೋರಾಡಿದ ಈ ಮಾನವತಾ ವಾದಿಗಳು ಅನುಭವಿಸಿದ ಜಾತೀಯತೆಯ ಅಪಮಾನದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದು ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಇವರಿಬ್ಬರ ಧೋರಣೆಗಳು ಭಿನ್ನವೆಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಬಿಂಬಿಸಲು ಹೊರಟಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ-ಅಸೂಹೆಗಳು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಇಂತಹ ಮಾನವತಾ ವಾದಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಅಸಮಾನತೆಯು ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಸಮಾನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬುದ್ಧನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುನ್ನಡೆದು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ಹೂಡಿದವರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮರಣದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಮುಂದಾಳುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರೋ, ಮರಣದ ತರುವಾಯ ಅದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರಾದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ನಾವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅನುಭವಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಜಾತಿಯ ಅಪಮಾನವಾಗಲಿ, ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು 'ಹಿಂದುತ್ವ'ದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಲಾಂಛನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಜಾತಿಯ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯನ್ನು ನಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಬಹುತೇಕ ಜನತೆಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಂತೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕೂಡ ಜಾತಿಯ ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿದೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳಿಂದ ಜಾತೀಯತೆಯ ಅವಮಾನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಇವರಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು, ತಾನು ಕೂಡ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು. ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಆದರೂ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ “ನಾನು ಹಿಂದುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ಹಿಂದುವಾಗಿ ಸಾಯಲಾರೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಣ ತೊಟ್ಟರು. ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ೧೯೫೬ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೪ರಂದು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಗೊಂಡರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಕಾರಣವಿತ್ತು. ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತರೆ ಅವರು ಜಾಗೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ದಲಿತರಿಗೆ ಜಾತೀಯತೆಯ ಕಟ್ಟು ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರೂ ಈ ಜಾತೀಯತೆ ಬದಲಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಮನನೊಂದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಅಂತಿಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ತವರು ಧರ್ಮವಾದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಗೊಂಡರು.

ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸಹ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೧೮೬೩ ಜನವರಿ ೧೨ರಂದು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರು. ಇವರು ಬಾಲ್ಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವಾರು ಹಿಂದೂ ಸುಧಾರಣಾ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆಯೂ ಇತ್ತು. ಈ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನರಿತ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮನಸ್ಸು ವಿಮೋಚನೆ ಮಾರ್ಗದತ್ತ ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಲವಾರು ಸಾಧು-ಸಂತರುಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರೂ ಕೂಡ ಇವರ ತುಡಿತಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸದೆ ಹೋದಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧನೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ತಾರಕನಾಥ ಹಾಗೂ ಕಾಳಿಪ್ರಸಾದರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬರಿಗೈಯಲ್ಲೇ ೧೮೮೬ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಗಯೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಬುದ್ಧನ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಂತದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧನ ವೈಚಾರಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರೆ, ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬುದ್ಧನತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೊಡೆಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಇವರ ಪ್ರಬಲ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಅಂಧಾನುಕರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ನಿಲುವುಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕುರಿತು ೧೮೯೦ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಿಂಡಾನಂದರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ “ಈಗಿನ ತಾಂತ್ರಿಕಾಚಾರದ ಬೌದ್ಧರೂ ಕೂಡ, ಬುದ್ಧನನ್ನು ಪಕ್ಕ ವಾಮಾಚಾರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ‘ಪ್ರಜ್ಞಾಪಾರಮಿತ’ದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ‘ತತ್ತ್ವಗಾಥಾ’ ಮುಂತಾದ ಸುಂದರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ, ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಇಂದು ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಾಗಿವೆ”^೧ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮಾರಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬುದ್ಧನ ಮೂಲ ಜೀವಪರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು. ಇವರು ಬುದ್ಧನ ಮೂಲ ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನದ ತುರ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ, ಕಂದಾಚಾರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿಯೇ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾತ್ತ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಕೂಡ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ್ದರು. ವಜ್ರಯಾನ, ತಂತ್ರಯಾನದಂತಹ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾರಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬುದ್ಧನ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು. ಬುದ್ಧನ ಈ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ, ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಉಸಿರೆಂಬಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯಿಂದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಅಸ್ವಶ್ಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆದರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಜಾತೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರ ಮೂಲ ಆಶಯ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೋರಾಟದ ನೆಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಈ ಇಬ್ಬರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನದಂತಿದ್ದವು. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪ್ರಕಾರ “ವೇದಾಂತದ ತತ್ವವೇ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ತಳಹದಿ. ಆದರೆ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನುವವೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬೌದ್ಧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಾಗಿವೆ. ಹಿಂದೂಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಆಚಾರಶೀಲರಾದ ಹಿಂದೂಗಳು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ”¹ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಲವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆದು, ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರೆಂದೂ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳನ್ನು, ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಭಾರತವನ್ನು ಜಾಗೃತಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದುತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವಮಾನವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ!

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜಾತಿ ವಾದಿಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ನೆಲೆಯ ಅವಮಾನ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಕಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಜಾತಿವಾದಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಶತ್ರುಗಳು ಯಾರೆಂದರೆ, ಇಂದು ಯಾರು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಘೋಷೋಪನು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ಹಿಂದೂಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮುಖಂಡರು ಅವರ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪರಮಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಕಾಡಿದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ‘ವಂಗವಾಸಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ‘ಪಾಂಚ್‌ಕೋರಿ ಭಂದ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ’ (ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ) ಎಂಬುವವನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಅವರ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದವರೆಗೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ವಿವೇಕಾನಂದರು ಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂಬುದು ಹಾಗೂ ಇವರು ಹಿಂದುತ್ವದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ವಿವಿಧ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುತ್ವದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ವಂಗವಾಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಸಂಪಾದಕೀಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ನಿಲುವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. “ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸಂರಕ್ಷಕ, ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿ, ಸ್ವಾಮಿ, ಯೋಗಿ, ಪರಮಹಂಸ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಈಗ ಬಾಬು ನರೇಂದ್ರನಾಥ ಎಂಬ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ, ಅವರನ್ನು ನಾವು ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ”² ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಶೂದ್ರರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಬುದ್ಧನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಬಂಡಾಯದಿಂದ ಸನಾತನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನರಿತ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಇವರನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿಂದನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶವೊಂದೇ ಸಾಕು, ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ನಿರಾಪರಾಧವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು.

ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬದುಕಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳು, ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಇವರು ಜಾತಿಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ನಿಂದನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿ ರುವುದಕ್ಕೂ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಯವಾಗಿರುವುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಅವಮಾನದ ನೆಲೆಗಳು. ಆದರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಈ ಅಪಮಾನದಿಂದ ಹೊರತಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಆದರ್ಶ ಗುಣಗಳಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹಾಗೂ ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೀವ ತಳೆದ ಬುದ್ಧನ ಜೀವಪರ ನಿಲುವುಗಳು. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದರು. ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಸಹಿಸದ ತುತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟುಮಾಡಲು ಸಂಚು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅಮೆರಿಕದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳು ನೀಡುವ ಸಮರ್ಥನೆಯೆಂದರೆ; ವಿವೇಕಾನಂದರು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ-ಮಾಂಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಇವರಿಂದ ಅಪಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟುಮಾಡಲು ವೈದಿಕಶಾಹಿಯು ರೂಪಿಸಿದ ತಂತ್ರಗಳು.

ವಿವೇಕಾನಂದರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಖೇತ್ರಿ ಮಹಾರಾಜ ಅಜಿತ್‌ಸಿಂಗ್‌ನೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರದ ಕಾಳಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕನಾದ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಾಥನು ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬರುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಗೈರುಹಾಜರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ವಂಗವಾಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು, ವಿವೇಕಾನಂದರು ಶೂದ್ರರಾದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಇವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡಲು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಿಂದಲೇ ಹೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಪಡೆದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹೇಳಿಕೆ ಹೀಗಿದೆ; “ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂದುವೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಘಟನೆಯು ನಡೆದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ‘ಶೂದ್ರ ವಿವೇಕಾನಂದ’ರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ‘ಅಪವಿತ್ರ’ಗೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಳಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪುನಃ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ತೊಳೆದು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜಾತಿ ಮೀರಿದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಜಗತ್ತಿನೆದುರು ಭಾರತದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆದರು. ಆದರೆ ವೈದಿಕಶಾಹಿಯ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಕಾರಣ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರೊಬ್ಬ ದೇಶದ್ರೋಹಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಅಂಶಗಳು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಜಾತೀಯತೆಯ ಅಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಾನ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಂತೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸಹ ಜಾತೀಯ ಅಪಮಾನದಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ದಲಿತರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಕಾಳಜಿಯು ಹಿಂದಿನ ಮಾನವಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಚೋದಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವರು, ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವ ಯುಗದ ಬುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆಯವರು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದಾರ್ಶನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಹಾಗೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆಯವರು ದಲಿತರು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ರೂಪಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲೆಂದು ಅರಿತ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದರು. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಜಾಗೃತರಾದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಕೂಡ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಇವರಿಬ್ಬರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಬೆರೆಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಇವರನ್ನು ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ವಿಮೋಚನಾ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರ ನಿಲುವುಗಳು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಾರ್ಗದಾತರು ಕೂಡ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಫುಲೆಯವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದವರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು “ಭಾರತದ ದಲಿತರೆಲ್ಲರೂ ಶಿಕ್ಷಿತ ಸಮೂಹವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಾಗಲೇ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಮೂರು ಮಹಾಮಂತ್ರ ಪದಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘಟನೆ, ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆದ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆ ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಜೀವ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಈ ತ್ರಿವಳಿ ಮಂತ್ರಪದಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧ, ಧರ್ಮ, ಸಂಘದಿಂದ ಪಡೆದಿರುವುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗೇ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಯೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರ್ಯೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.”^೪ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ‘ಅಫೀಮು’ ಎಂಬ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ನಿಲುವುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದಂತಹ ಜಾತಿಯಾಧಾರಿತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತವೆಂಬುದು ಇವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿಮೋಚನೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ಇವರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಕಳೆದು ಹೋದ ದಲಿತರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಂತೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ ದಲಿತ ಚರಿತ್ರೆಯ ಶೋಧಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವೈಭವಯುತವಾಗಿ ಬಾಳಿದ ನಾಗ ಮತ್ತು ಮಾತಂಗ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ನಂತರದ ಪೀಳಿಗೆಯೇ ಇಂದಿನ ‘ಅಸ್ವಶ್ಯ’ ಜನಾಂಗ ಎಂಬ ಜಾತಿಶಿಕ್ಷಿತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದಲಿತರಲ್ಲಿ ವಿಮೋಚನಾ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಫುಲೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ವಿಮೋಚನೆಯತ್ತ ನಡೆದರು. ಇವರು ಭಾರತದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಇವರು ಭಾರತದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಗಿಂತ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಅಲಕ್ಷಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಇವರು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರಾಗೃಹವೊಂದಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಾರ ಹೀಗಿದೆ: “ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ‘ಸುಧಾರಣಾ ಗೃಹ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಾನು ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಂಧಿತರನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಯಪೂರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ! ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದೆಷ್ಟು ಭವ್ಯ, ಇದೆಷ್ಟು ಸುಂದರ! ಇದನ್ನು ನಂಬಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಬೇಕು. ಅಯ್ಯೋ! ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಡವರನ್ನು, ನಿಮ್ಮವರ್ಗದವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನನಗೆಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಯಿತು. ಉದ್ಧಾರವಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ”^೫ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆತಂಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ದಮನಿತರ ಕಾಳಜಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ದೀನ-ದಲಿತರ ಪರವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಅಮೆರಿಕ ದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ಭಾರತದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚಾರ ನಡೆಸಿ ಯುವಜನತೆ ಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

‘ಏಳಿ, ಎದ್ದೇಳಿ ಯುವಕರೇ’ ಎಂಬ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕರೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಆಗಿನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಾವು ಅಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದಿನ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಂತೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದೂ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಒಲವಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಂದು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆ, ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಸಮಾನತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಯುವಜನತೆಗೆ ಈ ಜಾಗೃತಿಯ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮರಣದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಯುವಜನತೆಯನ್ನು

ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೋಮುಸಂಘರ್ಷಗಳು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿವೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸಗಿ, ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹಾಗೂ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಶುದ್ಧ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಜಾತೀಯತೆಯ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು. ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಇಬ್ಬರ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನೈಜತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ವಿಶ್ವಮಾನವರಾದ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹಿಂದೂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳ ನಾಯಕನಾಗಿ, ದಲಿತರ ಮುಖಂಡ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಾಗಿ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸಿ ಇವರನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಡಿನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ನಿಜವಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಂದಲೇ ಪಾಠ ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದಿಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಡಪಂಥೀಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು, ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೋಮುವಾದದ ಮೂಲಕ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು, ಹಿಂದುತ್ವದ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರು, ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯುವಜನತೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಡಪಂಥೀಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಕೇವಲ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಿಚಾರಗಳಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿ, ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಡೆದು ಆಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ನೀತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದು. ಇಂದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳ ಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ತುರ್ತು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಿಚಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಎಡಪಂಥೀಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಳಸಮುದಾಯದ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೂ ದಲಿತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವರು ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಾನಂದರು. ಈ ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಎಡಪಂಥೀಯ ಚಿಂತಕರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪ್ರಭಾವ ವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ನಂತರ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ತರುವಾಯ ವಿವೇಕಾನಂದರು ದಲಿತ ಚಿಂತಕರ ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಿಂದೂಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಲಾಂಛನವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನವಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದಿಗಿದೆ.

ವಿವೇಕಾನಂದರು ಬದುಕಿದಷ್ಟು ದಿನ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಬಿಡದೆ ಕಾಡಿ, ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೂಲಭೂತ ವಾದಿಗಳೇ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದರು. ೧೯೦೩ರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ದ್ವೇಷಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ವಂಗವಾಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಪಾಂಚ್‌ಕೋರಿಯು ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವಿಷಯ ಹೀಗಿದೆ- “ಬರುವ ಹಲವಾರು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವು ವಿವೇಕಾನಂದರಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ರತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಲಾರದು. ಅವರ ಸುಂದರ ದೇವಸದೃಶ ಸದೃಢ ಶರೀರ, ಮಾಟವಾಗಿ ಕಟಿಯಲ್ಲಟ್ಟ ಮೈಕಟ್ಟು, ಆ ಕೋಕಿಲ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಮೃದು ಮಧುರ ಗಾನ, ಅವರ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅವರ ಬೆರಗುಗೊಳಪ ಅಂತಶ್ಚಕ್ತಿ, ಆ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ತಪೋಮಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಒಲವು ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ”^೬ ಎಂಬುದಾಗಿ ತನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮರಣದ ನಂತರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ

ಈ ಅನುಕಂಪವು ಅವರು ಬದುಕಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸದೃಢವಾದ ಮೈಕಟ್ಟು, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸಾವು ಕೂಡ ಇಂದಿಗೂ ನಿಗೂಢವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೋರಾಡಿದ ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನ ಸಾವನ್ನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಮರೆಮಾಚಲಾಗಿದೆ.

ದಲಿತರು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ದಲಿತ ಚಿಂತಕರು ಮರೆತಿರುವುದು ಸೋಜಿಗ. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಭಾರತದ ಜಾತೀಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬುದ್ಧನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುನ್ನಡೆದವರು. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ದಾರ್ಶನಿಕರನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಇಬ್ಬರ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಬೆರೆಯದಂತೆ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಇವರ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಇಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನ ಮರುಜೀವ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೇ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟ ಇಂತಹ ದಾರ್ಶನಿಕರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ತಳಸಮುದಾಯದ ಪರವಾದ ತುಡಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿಯೆಂದು ಬಗೆದು ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ನಾವೇ ಆತ್ಮವಂಚನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪತ್ರ ಮಾಲೆ, ಪು-೧೯
೨. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿ ಶ್ರೇಣಿ-೨, ಪು-೨೫೦
೩. ಸ್ವಾಮಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನಂದ, ವಿಶ್ವಮಾನವ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಪು-೧೪೨
೪. ಒಂದು ಕೊಡ ಹಾಲಿನ ಸಮರ, ಮೂಡುಕೊಡು ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ, ಪು-೪೪
೫. ಸ್ವಾಮಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನಂದ, ವಿಶ್ವವಿಜೇತ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಪು-೨೧೨-೨೧೩
೬. ಸ್ವಾಮಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನಂದ, ವಿಶ್ವಮಾನವ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಪು-೧೪೯